

ACCESUL LA JUSTIȚIE PENTRU VICTIMELE DIN ROMÂNIA

Av. Pinteș Oana-Roxana

1. Noțiunea de victimă și domeniul de aplicare

Din punct de vedere lingvistic cuvântul "victimă" are mai multe semnificații: persoana care suferă chinuri fizice sau morale din partea unei persoane, a societății etc.; persoana care suferă urmările unei întâmplări nefericite, cum ar fi boală, accident, catastrofă etc.

Astfel, prin victima se înțelege orice persoană umană care suferă direct sau indirect consecințele fizice, materiale sau morale ale unei acțiuni sau inacțiuni criminale.

Legislația românească nu vine să definească ca atare termenul de „victimă”.

Nici măcar Codul de procedură penală al României nu folosește, și prin urmare nici nu definește noțiunea de victimă, ci utilizează noțiunea de persoană vătămată prin infracțiune persoana care în procesul penal capătă calitatea de parte vătămată sau parte civilă.

Astfel, potrivit articolul 24 alineatul 1 din Codul de procedură penală partea vătămată este definită ca fiind persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială. În alineatul 2 al articolului 24 din Codul de procedura penala este definita partea civila ca fiind persoana vatamata care exercita actiunea civila în procesul penal.

Posibilitatea persoanei vătămate de a se constitui parte civilă este menționată și în articolul 15 alineatul 1 din Codul de procedură penală , iar în alineatul 3 al aceluiași articol se face precizarea că atunci când persoana care a suferit o vătămare prin infracțiune se constituie parte civilă această împrejurare nu înlătură dreptul acelei persoane de a participa în calitate de parte vătămată în aceeași cauză.

Codul de procedură penală acordă persoanei vătămate care participă în procesul penal, numeroase drepturi și obligații în funcție de calitatea în care participa în procesul penal.

În acest sens, potrivit articolul 76 din Codul de procedură penală, organele de urmărire penală au obligația să cheme, pentru a fi ascultată, persoana care a suferit o vătămare prin infracțiune și să-i aducă la cunoștință că are dreptul să participe în procesul penal în calitate de parte vătămată sau parte civilă, iar în cazul în care persoana vătămată nu-și manifestă voința de a participa în procesul penal aceasta are dreptul de a fi ascultată ca martor, astfel cum prevăd dispozițiile articolul 82 din Codul de procedura penală.

În afara reglementărilor generale prevăzute de Codul de procedură penală, legislația din România este de destul de cuprinzătoare în ceea ce privește reglementarea remediilor judiciare și extrajudiciare de protejare a victimelor.

Necesitatea luării unor măsuri speciale pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor au determinat adoptarea, la data de 27 mai 2004, a Legii nr. 211 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, lege care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2005 și care reglementează măsuri de informare a victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile pe care le au, precum și măsuri de consiliere psihologică, asistența juridică gratuită și compensație financiară acordată de către stat.

Apoi, măsuri specifice de protecție a victimelor traficului de persoane sunt reglementate prin dispozițiile speciale ale Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.

În materia violenței domestice, Legea nr. 217/2003 prevede măsuri concrete de combatere a violenței domestice și reglementează drepturile de care poate beneficia victima acestui tip de violență.

Legea nr. 272/2004 reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului, stabilind în mod clar mijloacele de protecție a copilului împotriva abuzului sau neglijenței, cât și împotriva răpirii sau împotriva oricărei forme de traficare

În materia accidentelor de trafic rutier, Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România prevede înființarea Fondului de Protecție al Victimelor Străzii în vederea protejării persoanelor păgubite prin accidente de vehicule supuse înmatriculării/înregistrării, precum și de tramvaie, în care autorul a rămas neidentificat sau vehiculul, respectiv tramvaiul, nu este asigurat pentru răspundere civilă pentru pagube produse prin accidente de vehicule.

Următorul capitol al referatului va prezenta remediile judiciare și extrajudiciare pe care legislația din România le asigură victimelor în general și apoi în particular, prin dispoziții speciale, în funcție de calitatea victimei.

2. Remedii judiciare și extrajudiciare prevăzute de legislația din România

Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor – reprezintă reglementarea legală care concretizează măsuri efective de protecție a victimelor infracțiunilor, după cum urmează:

A) Informarea victimei

Această măsură de protecție constă în încunoștințarea victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile lor procesuale, respectiv:

a) serviciile și organizațiile care asigură consiliere psihologică sau orice alte forme de asistență a victimei, în funcție de necesitățile acesteia;

b) organul de urmărire penală la care pot face plângere;

c) dreptul la asistență juridică și instituția unde se pot adresa pentru exercitarea acestui drept;

d) condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite;

e) drepturile procesuale ale persoanei vătămate, ale părții vătămate și ale părții civile;

f) condițiile și procedura pentru a beneficia de dispozițiile art. 86¹, 86², 86⁴ și 86⁵ din Codul de procedură penală, precum și de dispozițiile Legii nr. 682/2002 privind protecția martorilor;

g) condițiile și procedura pentru acordarea compensațiilor financiare de către stat.

B) Consilierea psihologică a victimelor

Consilierea psihologică reprezintă o măsură de protecție a victimelor infracțiunilor, măsură care se asigură de către serviciile de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor, care funcționează pe lângă tribunale.

Consilierea psihologică asigurată de serviciile de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor se acordă gratuit, la cerere, pentru victimele tentativei la infracțiunile de omor, omor calificat și omor

deosebit de grav, prevăzute la art. 174-176 din Codul penal, pentru victimele infracțiunilor de lovire sau alte violențe și vătămare corporală, săvârșite asupra membrilor familiei, prevăzute la art. 180 alin. 1[^]1 și 2[^]1 și art. 181 alin. 1[^]1 din Codul penal, ale infracțiunii de vătămare corporală gravă, prevăzută la art. 182 din Codul penal, ale infracțiunilor intenționate care au avut ca urmare vătămarea corporală gravă a victimei, ale infracțiunilor de viol, act sexual cu un minor, perversiune sexuală și corupție sexuală, prevăzute la art. 197, 198, art. 201 alin. 2-5 și la art. 202 din Codul penal, ale infracțiunii de rele tratamente aplicate minorului, prevăzută la art. 306 din Codul penal, precum și pentru victimele infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare.

Consilierea psihologică gratuită se acordă victimelor infracțiunilor anterior menționate, dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul României sau dacă infracțiunea a fost săvârșită în afară teritoriului României și victima este cetățean român sau străin care locuiește legal în România.

Consilierea psihologică gratuită asigurată de serviciile de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor se acordă pe o perioadă de cel mult 3 luni, iar în cazul victimelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani, pe o perioadă de cel mult 6 luni.

C) Asistența juridică gratuită a victimelor unor infracțiuni

Asistența juridică gratuită se acordă, la cerere, următoarelor categorii de victime:

a) persoanele asupra cărora a fost săvârșită o tentativă la infracțiunile de omor, omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzute la art. 174-176 din Codul penal, o infracțiune de vătămare corporală gravă, prevăzută la art. 182 din Codul penal, o infracțiune intenționată care a avut ca urmare vătămarea corporală gravă a victimei, o infracțiune de viol, act sexual cu un minor și perversiune sexuală, prevăzute la art. 197, 198 și art. 201 alin. 2-5 din Codul penal;

b) soțul, copiii și persoanele aflate în întreținerea persoanelor decedate prin săvârșirea infracțiunilor de omor, omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzute la art. 174-176 din Codul penal, precum și a infracțiunilor intenționate care au avut ca urmare moartea persoanei.

Asistența juridică gratuită se acordă victimelor mai sus enumerate dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul României sau, în cazul în care infracțiunea a fost săvârșită în afară teritoriului României, dacă victima este cetățean român sau străin care locuiește legal în România și procesul penal se desfășoară în România.

Asistența juridică gratuită se acordă, la cerere, victimelor altor infracțiuni decât cele menționate dacă venitul lunar pe membru de familie al victimei este cel mult egal cu salariul de bază minim brut pe țară stabilit pentru anul în care victima a formulat cererea de asistență juridică gratuită.

D) Compensația financiară

Compensația financiară se acordă, la cerere, în condițiile prezentului capitol, următoarelor categorii de victime:

a) persoanele asupra cărora a fost săvârșită o tentativă la infracțiunile de omor, omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzute la articolul 174-176 din Codul penal, o infracțiune de vătămare corporală gravă, prevăzută la art. 182 din Codul penal, o infracțiune intenționată care a avut ca urmare vătămarea corporală gravă a victimei, o infracțiune de viol, act sexual cu un minor și perversiune sexuală, prevăzute la articolul 197, 198 și articolul 201 alineatul 2-5 din Codul penal, o infracțiune privind traficul de persoane, o infracțiune de terorism, precum și orice altă infracțiune intenționată comisă cu violență;

b) soțul, copiii și persoanele aflate în întreținerea persoanelor decedate prin săvârșirea infracțiunilor prevăzute la punctul a).

Compensația financiară se acordă victimei pentru următoarele categorii de prejudicii suferite de aceasta prin săvârșirea infracțiunii:

- cheltuielile de spitalizare și alte categorii de cheltuieli medicale suportate de victimă;

- prejudiciile materiale rezultate din distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a bunurilor victimei ori din deposedarea acestora prin săvârșirea infracțiunii

- câștigurile de care victima este lipsită de pe urma săvârșirii infracțiunii;

- cheltuielile de înmormântare

- întreținerea de care victima este lipsită din cauza săvârșirii infracțiunii.

Compensația financiară pentru prejudiciile materiale se acordă în limita unei sume echivalente cu 10 salarii de bază minime brute pe țară stabilite pentru anul în care victima a formulat cererea de compensație financiară.

Sumele de bani plătite de făptuitor cu titlu de despăgubiri civile și indemnizația obținută de victimă de la o societate de asigurare pentru prejudiciile cauzate prin săvârșirea infracțiunii se scad din cuantumul compensației financiare acordate de stat victimei.

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane – reglementează măsuri de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane.

Persoanelor vătămate prin acest gen de infracțiuni li se acordă în mod special protecție și asistență fizică, psihologică, medicală, juridică și socială.

Victimele traficului de persoane, în condițiile în care furnizează organelor de urmărire penală sau instanței de judecată date și informații cu caracter determinant pentru identificarea și tragerea la răspundere penală a autorilor, pot fi incluse în Programul de protecție a martorilor, potrivit legii.

Viața privată și identitatea victimelor traficului de persoane sunt ocrotite potrivit prezentei legi.

Victimele traficului de persoane au dreptul la recuperarea lor fizică, psihologică și socială.

Minorilor, victime ale traficului de persoane, li se acordă protecție și asistență specială, în raport cu vârsta lor.

Femeilor, victime ale traficului de persoane, precum și celor care sunt supuse unui risc ridicat de a deveni victime ale acestor infracțiuni li se acordă o protecție și o asistență socială specifice.

La cererea organelor judiciare, Ministerul Administrației și Internelor asigură protecția fizică pentru victimele traficului de persoane, precum și pentru membrii grupurilor, fundațiilor, asociațiilor sau organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activități de asistență a acestora, în condițiile stabilite prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.

Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane, în cooperare cu instituțiile interesate, precum și cu organizații neguvernamentale, organizații internaționale și reprezentanți ai societății civile angajați în protecția și asistarea victimelor traficului de persoane, asigură acestora suportul psihologic și asistența necesare integrării sociale.

Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane monitorizează asistența acordată victimei traficului de persoane și facilitează participarea acesteia la activitatea de urmărire penală și judecată, desfășurând activități destinate facilitării actului de justiție.

Cetățenilor romani aflați pe teritoriul altor țări, victime ale traficului de persoane, li se acordă, la cerere, asistența de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în acele țări.

În vederea repatrierii cetățenilor români victime ale traficului de persoane, Ministerul Afacerilor Externe asigură transportul acestora.

Ministerul Afacerilor Externe, prin misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, eliberează, în caz de necesitate, în vederea

repatrierii, documente de identitate cetățenilor romani care au fost victime ale traficului de persoane, într-un timp rezonabil, fără întârzieri nejustificate.

Ministerul de Interne asigura, prin structurile sale specializate, la toate punctele de trecere a frontierei României, personal special instruit pentru identificarea și preluarea victimelor, în vederea îndrumării acestora către instituțiile specializate.

Victimele traficului de persoane pot fi cazate, la cerere, temporar, în centre de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane, denumite în continuare centre, sau în locuințe protejate pentru victimele traficului de persoane, înființate prin prezenta lege, denumite locuințe protejate.

Centrele funcționează în subordinea consiliilor județene Arad, Botoșani, Galați, Giurgiu, Iași, Ilfov, Mehedinți, Satu Mare și Timiș.

Locuința protejată reprezintă așezământul social, fără personalitate juridică, dezvoltat pentru a asigura victimelor traficului de persoane găzduire de tip familial în sistem protejat și asistență, în vederea reintegrării sociale a acestora.

Locuințele protejate sunt organizate și funcționează în subordinea direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului.

Durata cazării în centre, respectiv în locuințele protejate este stabilită prin hotărâre a consiliului județean, pentru cel mult 90 de zile.

Durata cazării în centre sau în locuințele protejate poate fi prelungită, prin hotărâre a consiliului județean, la solicitarea organelor judiciare, cu cel mult 6 luni sau, după caz, până la finalizarea procesului penal.

Centrele și locuințele protejate sunt amenajate și dotate astfel încât să ofere condiții civilizate de cazare și igienă personală, hrană, asistență psihologică și medicală.

În cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului se înființează servicii de asistență pentru victimele adulte ale traficului de persoane.

Victimelor traficului de persoane, cazate temporar, li se asigură de către asistenții sociali din aparatul consiliului local în a cărui raza teritorială își desfășoară activitatea centrele, informații și consiliere pentru a beneficia de facilitățile asigurate prin lege persoanelor marginalizate social.

Plățile contribuțiilor la sistemele de asigurări sociale pentru victimele traficului de persoane se fac de către autoritățile administrației publice locale din bugetele locale, din sumele primite cu această destinație de la bugetul de stat.

Agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă organizează gratuit, în condițiile legii, programe speciale de scurtă durată pentru formarea profesională a victimelor cazate.

De asemenea, aceste agenții asigură gratuit, cu prioritate, victimelor traficului de persoane servicii de consiliere și mediere a muncii, în vederea identificării unui loc de muncă.

Persoanele cu risc ridicat de a fi traficate și victimele traficului de persoane, care au dreptul de a munci în România, beneficiază gratuit, cu prioritate, de serviciile oferite de agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București, potrivit normelor legale privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.

Victimelor traficului de persoane, cetățeni romani, li se pot acorda locuințe sociale, cu prioritate, de către consiliile locale din localitatea de domiciliu.

România le facilitează cetățenilor străini, victime ale traficului de persoane, întoarcerea în țara lor de origine fără nici o întârziere nejustificată și le asigură transportul în deplina securitate până la frontiera statului român, dacă nu este prevăzut altfel în acordurile bilaterale.

De asemenea, prevederile referitoare la victimele traficului de persoane cetățeni români se aplică și victimelor traficului de persoane cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European.

Cetățenii români cu privire la care există motive temeinice să se considere că sunt victime ale traficului de persoane beneficiază de o perioadă de recuperare și reflecție de până la 90 de zile, fie pentru a li se permite să se recupereze, fie pentru a evita influența traficantilor, fie pentru a lua o decizie în cunoștință de cauză privind cooperarea cu autoritățile competente.

În perioada de recuperare și reflecție, cetățenii români beneficiază de consiliere psihologică, de asistență medicală și socială, de medicamente și hrană, precum și de cazare, la cerere, în centrele sau locuințele protejate și sunt informați cu privire la procedurile judiciare și administrative aplicabile.

Victimelor traficului de persoane li se asigură asistență juridică obligatorie pentru a putea să își exercite drepturile în cadrul procedurilor penale prevăzute de lege, în toate fazele procesului penal, și să își susțină cererile și pretențiile civile față de persoanele care le-au traficat.

Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie

Violența în familie reprezintă orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, săvârșită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emoționale ori psihologice, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate.

Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale.

Legea nu numai că definește toate formele violenței în familie (verbală, psihologică, fizică, sexuală, economică, socială, spirituală), dar reglementează punctual toate drepturile de care poate beneficia victima violenței în familie:

- dreptul la respectarea personalității, demnității și a vieții sale private;
- dreptul la informarea cu privire la exercitarea drepturilor sale;
- dreptul la protecție specială, adecvată situației și nevoilor sale;
- dreptul la servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială, precum și la asistență medicală gratuită;
- dreptul la consiliere și asistență juridică gratuită.

Ordinul de protecție reprezintă din punctul meu de vedere mijlocul judiciar prin care persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței una ori mai multe dintre următoarele măsuri - obligații sau interdicții:

a)evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;

b)reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;

c)limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;

d)obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;

e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;

- f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;
- g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;
- h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

Mai mult, prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune și suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială.

Pe lângă oricare dintre măsurile enumerate, instanța poate dispune și obligarea agresorului de a urma consiliere psihologică, psihoterapie sau poate recomanda luarea unor măsuri de control, efectuarea unui tratament ori a unor forme de îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

Încălcarea oricăreia dintre măsurile dispuse prin ordinul de protecție constituie infracțiunea de nerespectare a hotărârii judecătorești și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an.

În caz de condamnare, nu se poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului - reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului, stabilind în mod clar mijloacele de protecție a copilului împotriva abuzului sau neglijenței, cât și împotriva răpirii sau împotriva oricărei forme de traficare.

Astfel, această lege interzice aplicarea pedepselor fizice sub orice formă, precum și privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie cât și în orice instituție care asigură protecția, îngrijirea și educarea copiilor.

Mai mult, orice persoană care, prin natura profesiei sau ocupației sale, lucrează direct cu un copil și are suspiciuni în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a acestuia este obligată să sesizeze serviciul public de asistență socială sau direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază teritorială a fost identificat cazul respectiv.

Pentru semnalarea cazurilor de abuz sau de neglijare a copilului, la nivelul fiecărei direcții generale de asistență socială și protecția copilului s-a înființat telefonul copilului.

În vederea asigurării protecției speciale a copilului abuzat sau neglijat, direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată:

- a) să verifice și să soluționeze toate sesizările privind cazurile de abuz și

neglijare, inclusiv cele venite din partea asistenților familiari;
b) să asigure prestarea serviciilor specializate pentru nevoile copiilor victime ale abuzului sau neglijării și ale familiilor acestora.

Pentru verificarea sesizărilor privind cazurile de abuz și neglijare a copilului, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului au drept de acces, în condițiile legii, în sediile persoanelor juridice, precum și la domiciliul persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil. Pentru efectuarea acestor verificări, organele de poliție au obligația să sprijine reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

În situația în care, în urma verificărilor efectuate, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, datorată abuzului și neglijării, și nu întâmpină opoziție, directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului instituie măsura plasamentului în regim de urgență.

În situația în care persoanele care în îngrijire copilul refuză sau împiedică în orice mod efectuarea verificărilor de către reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului, iar aceștia stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, datorată abuzului și neglijării, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează instanța judecătorească, solicitând emiterea unei ordonanțe președințiale de plasare a copilului în regim de urgență la o persoană, la o familie, la un asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial, licențiat în condițiile legii

În ceea ce privește, protecția copilului împotriva răpirii sau oricăror forme de traficare, Ministerul Administrației și Internelor și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, în colaborare cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, au responsabilitatea elaborării unei strategii la nivel național pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen, inclusiv a unui mecanism intern de coordonare și monitorizare a activităților întreprinse.

Potrivit legii, copilul are dreptul la protecție împotriva oricărei forme de exploatare:

- a) transferul ilicit și a nereturnării copilului;
- b) încheierii adopțiilor, naționale ori internaționale, în alte scopuri decât interesul superior al copilului;
- c) exploatării sexuale și a violenței sexuale;
- d) răpirii și traficării de copii în orice scop și sub orice formă;
- e) implicării copiilor în conflicte armate;

f) dezvoltării forțate a talentelor copiilor în dauna dezvoltării lor armonioase, fizice și mentale;

g) exploatării copilului de către mass-media;

h) exploatării copilului în cadrul unor cercetări ori experimente științifice.

Apărarea drepturilor și libertăților copilului în raporturile acestuia cu autoritățile publice cu scopul de a promova și de a îmbunătăți condiția copilului se realizează și prin instituția Avocatul Poporului.

În plus, autoritățile administrației publice locale au obligația să garanteze și să promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitățile administrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de îngrijirea părinților săi.

Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România

– articolul 61 prevede înființarea **Fondului de Protecție al Victimelor Străzii** în vederea protejării persoanelor păgubite prin accidente de vehicule supuse înmatriculării/înregistrării, precum și de tramvaie, în care autorul a rămas neidentificat sau vehiculul, respectiv tramvaiul, nu este asigurat pentru răspundere civilă pentru pagube produse prin accidente de vehicule.

Fondul de garantare se constituie, administrează și utilizează de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, care stabilește anual o cota de maximum 10% ce se aplică asupra volumului primelor brute încasate de societățile de asigurare din activitatea de asigurări directe.

Fondul acordă despăgubiri persoanelor păgubite prin accidente de vehicule, dacă vehiculul, respectiv tramvaiul, care a provocat accidentul a rămas neidentificat ori nu era asigurat pentru răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu toate că legea prevedea obligativitatea asigurării.

Dacă autorul accidentului rămâne neidentificat, Fondul acordă despăgubiri numai pentru vătămări corporale sau decese. În cazul în care, în urma accidentului cu autor neidentificat, s-a pricinuit integrității corporale sau sănătății unei persoane o vătămare care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mult de 60 de zile, Fondul acordă despăgubiri și pentru daunele materiale produse în accidentul respectiv.

În aceste cazuri va rămâne în sarcina persoanei păgubite, pentru daune materiale, o franșiză de 500 euro ori echivalentul în lei la cursul de schimb al pieței valutare, comunicat de Banca Națională a României la data producerii accidentului. Accidentul de vehicul cu autor neidentificat este accidentul în care vehiculul agresor a intrat în coliziune directă cu persoana

accidentată sau cu bunul pe care l-a avariat, după care a părăsit locul accidentului.

Având în vedere practica judiciară neunitară, în special cu privire la acordarea și mai ales cuantumul daunelor morale stabilite prin hotărârile judecătorești, Fondul de Protecție a Victimelor Străzii a elaborat un Ghid pentru soluționarea daunelor morale.

Ghidul identifică unele metode de stabilire, cât și criteriile de indemnizare a prejudiciilor cauzate personalității fizice și afective a omului, menționând totodată soluții relevante ale jurisprudenței noastre, dar și pe cele adoptate în cadrul altor sisteme de drept.

Acest ghid constituie până la urmă un instrument flexibil, orientativ și eficient pentru activitatea juriștilor practicieni și, deopotrivă, în folosul altor categorii de persoane interesate de problematica reparării daunelor morale.

3. RECOMANDĂRILE BAROURILOR

Un aspect care trebuie evidențiat este acela că importanța și eficiența serviciilor de asistență, protecție și consiliere în România sunt direct proporționale cu baza materială și resursele financiare ale statului.

Drept urmare, calitatea generală și specifică a acestor servicii, modul în care sunt organizate, consecințele sociale ale funcționărilor eficiente sau deficitare, deci raportul consiliere-victimă e o variabilă dependentă de bugetul de venituri și cheltuieli.

Dar cum e mai bine să prevenim decât să combatem, aș încheia cu câteva recomandări pe care orice persoană trebuie să le aibă în vedere pentru a nu deveni o victimă, în special o victimă a traficului de persoane:

- a nu se accepta promisiunile persoanelor necunoscute de a pleca în străinătate pentru diferite slujbe „onorabile” care nu necesită calificare (menajeră, baby-sitter) sau așa-zisele “angajamente artistice”;
- la primirea ofertei de lucru în străinătate, trebuie aflat cât mai multe detalii despre seriozitatea acesteia, dacă firma este acreditată în vederea recrutării și plasării forței de muncă în străinătate și despre tarifele practicate;
- înainte de a se lua decizia de a părăsi țara, e oportună obținerea de la Poliție sau de la Inspectoratul Teritorial de Muncă a unor informații despre angajator, dacă are dreptul să medieze angajarea în străinătate;
- a nu se accepta trecerea graniței cu acte false;
- a nu se da nimănui pașaportul, sub niciun motiv, cu excepția organelor statului (străin și român) abilitate să verifice actele de identitate. Acest

document nu trebuie înstrăinat niciodată, el fiind singura dovadă de identitate;

-a se refuza oferte de genul ”plătesc eu cheltuielile pentru tine și te răscumperi tu când ajungem”;

-în caz de nevoie de ajutor peste hotare, a nu se ezita să se ceară ajutorul ambasadelor României sau organizațiilor umanitare internaționale.

-dacă s-a luat hotărârea de a pleca, este indicat a se lăsa familiei, rudelor, prietenilor informații cu privire la locul de muncă, număr de telefon, denumirea și adresa companiei:

-este recomandat realizarea mai multor copii ale actelor necesare pentru călătorie și a se păstra în locuri diferite- vor fi folositoare atunci când persoana va fi deposedată de ele;

-a se învăța limba țării de destinație sau cel puțin câteva expresii;

-a se obține informații privind contacte în țara de destinație- coordonatele ambasadei sau consulatului României în țara respectivă sau ale ambasadei ori consulatului țării împuternicite cu protecția cetățenilor României, agenții guvernamentale, etc.